

Železničarska in Delavska kolonija posejani s črnimi gradnjami

Samo še spomin na izvirne urbanistične spomenike?

ZAVODU ZA VARSTVO NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE PRAVIJO, DA JE PRVOTNI VIDEZ KOLONIJ ŽE UNIČEN

V Delavski in Železničarski koloniji v Mariboru, zaščitnih urbanističnih spomenikih, je bi-

Ob novem zakonu

Vodja inšpektorata tehničnih služb pri občinski upravi inšpekcijskega nadzorstva STIPE MUDRAŽIJA je povedal, da je prijav o črnih gradnjah v obeh kolonijah toliko, da se na vse ni mogoče odzvati. V Delavski koloniji so pričeli postopek za črno gradnjo na Cesti zmage 42. »Ljudje so največkrat sami urejali kanalizacijo in si v hišo dograjevali nove vhode. Postopki za vse črne gradnje bodo morali zči,« pravi. »Posebej zdaj, sprejetju zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor.«

lo v zadnjih letih, kot ugotavljajo pri Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine, zgrajenih toliko črnih gradnj, ki uničujejo videz obeh naselij, da grozi, da od izvirnih urbanističnih spomenikov ne bo ostalo skoraj nič več.

Delavska kolonija, delo arhitekta Ivana Vurnika, s 147 stanovanjskimi objekti, je bila zgrajena 1928. leta, železničarsko, z 39 objekti, so gradili od 1863. do 1873. leta. Obe naselji sta bili v spomeniško-varstvenem redu zaščiteni, za kulturna spomenika so ju razglasili s posebnim odlokom. »Toda kljub vsemu, je bilo v obeh opravlj-

nih veliko nedovoljenih in nadzorovanih posegov.

Skoraj ob vsaki drugi hiši so različne dezidave, prizidki, lope, garaže,« pripovedujejo konsevatorki pri Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine, Irena Krajnc-Horvat, Marlena Habjanič in Andreja Volavšek. Ugotavljajo, da je največ prizidkov v stanovanjske namene zraslo v Delavski koloniji, medtem ko so v Železničarski koloniji stanovalci gradili predvsem prizidke sekundarnega pomena. »Že leta opozarjamo inšpekcijske službe na posege, na ravni občine smo

pripravili tudi razgovor o nedovoljenih posegih. Za Železničarsko kolonijo je bil izdelan tudi ureditveni načrt prenove,« pripovedujejo.

Toda prenova se je ustavila ob prenovljeni hiši — prenavljati so jo pričeli 1988. leta — v Stephensonovi ulici 6, ker za druge ni bilo več denarja.

»Izdelana pa je vsa dokumentacija za prenovo celotne Železničarske kolonije, zato bi lahko vsak stanovalec delal po teh načrtih. Dokumentacija je namreč tudi stala in je bila plačana iz občinskega denarja. Stanovalci bi si pri Stavbarju

morali samo priskrbeti dokumentacijo in v okviru te bi lahko prenavljali in urejali svoje objekte,« dodaja Andreja Volavšek.

Toda ob vsem je vendarle treba ugotoviti, da so mnoge črne gradnje v obeh naseljih nastajale morda tudi zato, ker so si tamkajšnji stanovalci z njimi želeli zagotoviti kolikor toliko normalne življenjske razmere, saj v svojih stanovanjih mnogi niso imeli niti osnovnega stanovanjskega standarda. In tako zdaj lahko samo ugotavljamo, da želimo ohraniti izvirnost obeh naselij — ob slabih bivalnih razmerah. Vsi stanovalci se namreč ne morejo pohvaliti niti s kanalizacijo, zato sta naselji gotovo tudi komunalni problem mesta.

Zora Kužet

S prizidkom do strehe nad glavo

Posnetek: Janko Rath